

Hälsobarometern

NUMMER 1, 2014

Hälsobarometern

Länsförsäkringars Hälsobarometer ska visa vad svenska företag tror om sjukskrivningen i landet, vad sjukskrivningarna kan bero på och hur företagarna själva gör för att hantera den. Hälsobarometern bygger på fyra frågor som ställts med hjälp av telefonsamtal till 1 000 slumpmässigt valda företagare i Sverige. Rapporten kommer att publiceras tre gånger per år.

Om man inte oroar sig, varför ska man bry sig?

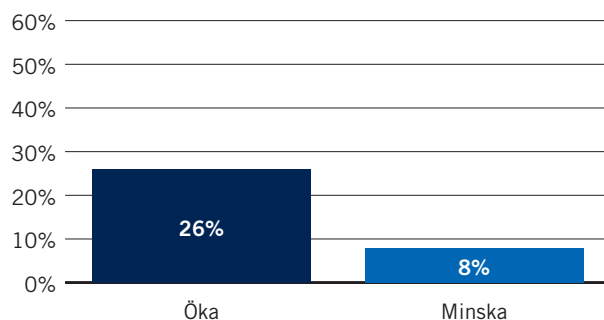
Hälsobarometern visar att väldigt få arbetsgivare oroar sig för att medarbetarna på deras företag ska bli sjuka och sjukskrivas. Det trots att Försäkringskassan i år estimerar att kostnaderna för sjukskrivningarna kommer att öka. I tabellerna "ekonomisk påverkan" ser du en beräkning över hur mycket sjukskrivningarna kostar individ, företag och samhälle.

Det är framförallt nya uppgifter om den psykiska ohälsan som får Försäkringskassan att skriva upp prognosen för sjukskrivningarna. Enligt Europeiska arbetsmiljöbyrån kommer depression att vara den enskilt största anledningen till sjukskrivning från arbetet inom ett par år. För Sveriges del är det tyvärr samma dystra scenario. Redan idag är det fler än 35 procent av de nya sjukskrivningarna som beror på psykisk ohälsa. Detta till en årlig kostnad på drygt 15 miljarder för företagen. Till det kan läggas mer än 20 miljarder kronor i kostnad för sjukpenning och aktivitetsersättningar.

Man håller tyst och lider tills det inte längre fungerar

Trots att den psykiska ohälsan är den vanligaste orsaken bakom sjukskrivningarna är det tyst på arbetsplatserna. Enligt Hjärnkoll väljer 40 procent att inte berätta om sin psykiska ohälsa. Förklaringen kan vara omgivningens och kollegornas bemötande. I en nyligen publicerad artikel på Brännpunkt, Svenska Dagbladet skriver Pufendorf-gruppen att "Var femte invånare vill varken bo eller vara arbetskollega till en person med mental ohälsa."

1 HUR TROR DU ATT ANTALET SJUKSKRIVNINGAR I SVERIGE KOMMER ATT FÖRÄNDRAS DET KOMMANDE ÅRET?

Drygt var fjärde företagare (26 procent) tror att sjukskrivningarna kommer att öka det kommande året. Det är framförallt de med fler anställda som tror på ökad sjukskrivning. Här svarar nästan var tredje att de tror på ökad sjukskrivning.

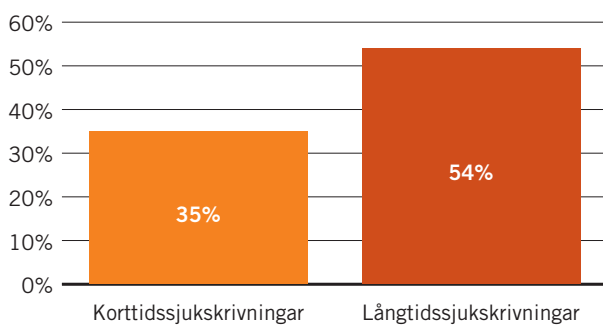
– Ingen borde vara bättre på att förutse sjukskrivningarna än företagarna själva. Så det innebär ju i sin tur att risken är stor att sjukskrivningarna inte kommer att minska, säger Leli Kjellin, ansvarig för välfärdsfrågor på Länsförsäkringar.

SAMMANFATTNING AV UNDERSÖKNINGSRESULTATET

- 1 Drygt var fjärde företagare (26 procent) tror att sjukskrivningarna kommer att öka det kommande året.
- 2 Hälften (54 procent) tror att det är långtidssjukskrivningarna som kommer att öka.
- 3 Drygt hälften (59 procent) tror att det är de psykiska besvären som kommer att öka bland medarbetarna.
- 4 Tre av fyra (75 procent) av de tillfrågade är inte oroliga eller ett dugg oroliga för att deras personal ska sjukskriva sig det kommande året. Och så många som hälften svarade att de inte var ett dugg oroliga för att deras medarbetare ska bli sjuka (50 procent).

2

TROR DU DET ÄR KORTTIDSSJUKSKRIVNINGARNA ELLER LÅNGTIDSSJUKSKRIVNINGARNA SOM KOMMER ATT ÖKA MEST?

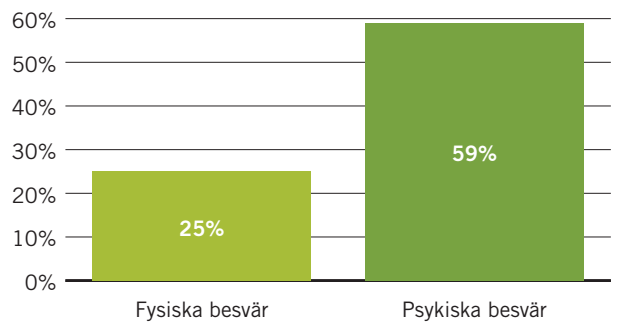

Det är framförallt långtidssjukskrivningarna man tror kommer att öka. Men var tredje företagare (35 procent) tror istället att det är korttidssjukskrivningen som kommer att öka. Och den siffran är något högre för företag med fler anställda och högre omsättning.

– Enligt Leli Kjellin är det oroande att så pass många tror på ökad långtidssjukskrivning. Varför är det så? Det ger oss en anledning att se över hur rehabiliteringen av sjuka medarbetare fungerar och hur den kan göras bättre för att korta ned sjukskrivningstiden.

3

TROR DU ATT DET ÄR DE FYSISKA BESVÄREN ELLER DE PSYKISKA BESVÄREN SOM KOMMER ATT DOMINERA SJUKSKRIVNINGARNA?

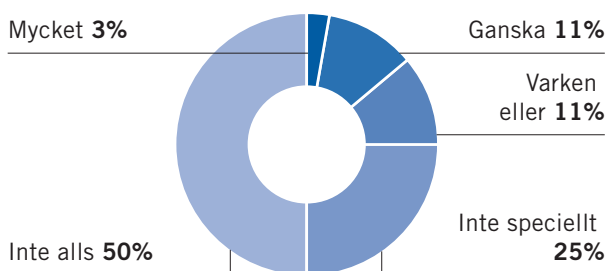
Så många som 60 procent tror att det är sjukskrivningarna på grund av psykiska besvär som kommer att öka.

– Det här resultatet visar att företagarna är väl medvetna om problemen med den psykiska ohälsan. Sen vet vi att kunskapen om hur man kan arbeta för att bryta trenden bara finns i en mindre andel av företagen. Tidigare undersökningar visar att bara en fjärdedel av företagarna anser att de har tillräcklig kunskap för att möta den här problematiken, säger Leli Kjellin.

4

HUR OROLIG ÄR DU FÖR ATT PERSONAL PÅ DITT FÖRETAG SKA SJUKSKRIVA SIG DET NÄRMASTE ÅRET?

Tre av fyra (75 procent) av de tillfrågade är inte oroliga eller inte alls oroliga för att deras medarbetare ska sjukskriva sig det kommande året. Och så många som hälften svarade att de inte var oroliga överhuvudtaget för att deras personal ska bli sjuka. Och det trots att var fjärde arbetsgivare tror att sjukskrivningarna kommer att öka.

– Att företagarna trots sin vetskap om sjukskrivningarnas utveckling inte alls är oroliga för att deras medarbetare ska bli sjuka förvånade oss. Framför allt eftersom vi under lång tid intervjuat företagare angående vilka orosmoln de brottas med och medarbetarnas sjukskrivningar alltid har varit bland de största orosmolnen.

Det kan naturligtvis finnas många förklaringar till att man inte är orolig. I bästa fall är det så att de företagare vi intervjuat känner sina medarbetare så väl att de vet att det inte finns anledning till oro. I sämsta fall handlar det om att man inte känner till att det finns medarbetare som redan idag mår dåligt i det tysta. Att man mår dåligt syns ju inte alltid utanpå. Men det vi vet är att det kan ta lång tid att komma igen om man väl mår riktigt dåligt och att ett bra förebyggande arbete sparar lidande för den drabbade, pengar för samhället och ger bättre förutsättningar för produktivitet i företaget, säger Leli Kjellin.

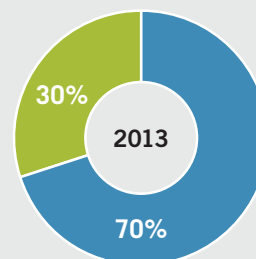
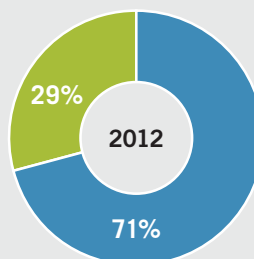

Arbetsgivare och anställda är oense om vad det är som skapar problem på jobbet.

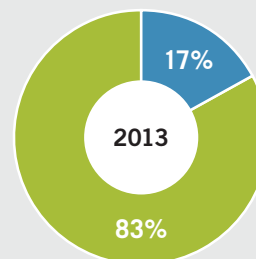
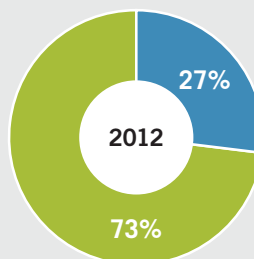
Arbetsgivarna anser att det är problemen hemma som skapar problem på jobbet men det håller de anställda inte med om. De anser istället att det är problemen på arbetsplatsen som gör det.

– I vår Hälsorapport från hösten 2013 ser vi att företagare och medarbetare har väldigt olika syn på vad det är som skapar prestationsproblem på jobbet. Men oavsett vad som skapar problemen är det viktigt att ta tag i dem i ett tidigt läge, innan sjukskrivningen är ett faktum. Den olika synen på detta kan kanske skapa svårigheter när det gäller hur man angriper frågan, men vi är övertygade om att ett aktivt förebyggande hälsoarbete kommer att leda till ett friskare företag på kort sikt men framför allt i ett längre perspektiv.

Anställda

Arbetsgivare

■ Yrkesrelaterade problem

■ Privatrelaterade problem

SJUKSKRIVNINGAR PÅ GRUND AV PSYKISK OHÄLSA

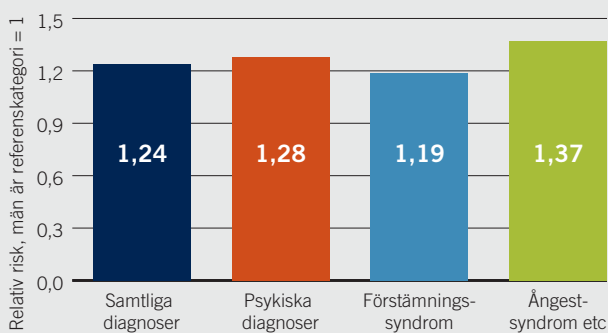
Sedan år 2006 är sjukfall med psykiska diagnoser mer vanligt förekommande än sjukfall med fysiska diagnoser i sjukfall som pågår längre än 60 dagar i Sverige (Försäkringskassan 2010).

Psykisk ohälsa har blivit den främsta orsaken till längre sjukfrånvaro i en rad ekonomiskt utvecklade länder där ibland Sverige. På samhällsnivå är den psykiska ohälsan ett problem då den, förutom de direkta kostnaderna i form av utgifter för trygghetssystemen och vården, även leder till produktionsbortfall.

Under perioden 2005 till och med 2012 hade psykiska sjukdomar de längsta sjukfallen av samtliga diagnoskapitel med medianlängden 75 dagar jämfört med 43 dagar för samtliga diagnoskapitel.

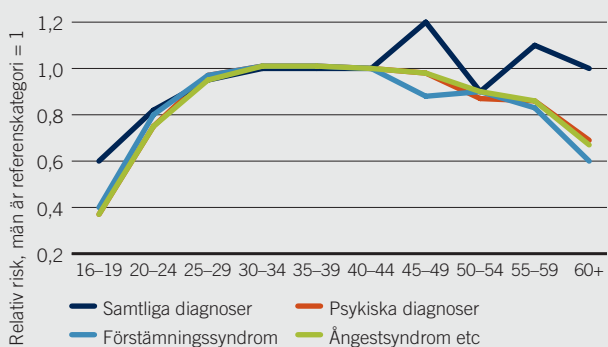
Risken att påbörja sjukfall med psykisk diagnos är högre för kvinnor än för män. För både kvinnor och män är risken att påbörja sjukfall med psykisk diagnos som högst i åldern 30–39 år och något högre för dem med barn i åldern 3–12 år i familjen.

Relativ risk att påbörja ett sjukfall för kvinnor jämfört med män

För sjukskrivning i psykisk sjukdom är mönstret att den ökar med stigande ålder, speciellt i åldern 30–39 år. Det mönstret är lika för kvinnor och män.

Relativ risk för att påbörja sjukfall för olika åldrar

KÄLLA: FÖRSÄKRINGSKASSAN

SÅ MYCKET KOSTAR SJUKSKRIVNINGARNA – individ, företag och samhälle

Försäkringskassan estimerar att kostnaderna för sjukskrivningarna ska öka med 2,8 miljarder till drygt 20 miljarder kronor i år. Men sjukskrivningen kostar långt mer än det Försäkringskassan betalar ut. För kortare sjukskrivningar kan det också handla om att behöva betala både vikarielön och sjuklön samtidigt, alternativt att få ett produktionsbortfall samt att slita mer på friska medarbetare för att kompensera frånvaron. Bli sjukskrivningen längre kan det dessutom bli fråga om att rekrytera och introducera nya medarbetare. I många verksamheter får man också räkna med en lång inkörningstid innan den nya personen får upp tempot och kan producera med rätt kvalitet.

Ekonomisk påverkan

Månadslön
22 000 kronor

Medarbetarens inkomstbortfall	
3 mån	9 300 kr
6 mån	18 200 kr
12 mån	36 000 kr

Kostnad för företaget	
3 mån	63 000 kr
6 mån	70 000 kr
12 mån	99 000 kr

Kostnad för samhället	
6 mån	101 000 kr
12 mån	205 000 kr

Månadslön
35 000 kronor

Medarbetarens inkomstbortfall	
3 mån	14 150 kr
6 mån	33 000 kr
12 mån	70 600 kr

Kostnad för företaget	
3 mån	100 000 kr
6 mån	112 000 kr
12 mån	158 000 kr

Kostnad för samhället	
6 mån	127 400 kr
12 mån	258 400 kr

Källa: Länsförsäkringar

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50 | Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkring Kronoberg 0470-72 00 00 | Länsförsäkringar Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00 | Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00 | Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00